

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан географічного факультету
 /Іван КАЛИНИЧ/
« 30 » червня 2022 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта. Географія
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Назва курсу	Ландшафтне планування
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності, предметної спеціальності	01 “Освіта/Педагогіка” 014 “Середня освіта” 014.07 “Середня освіта. Географія”
Викладачі курсу	Карабінюк Микола Миколайович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	mykola.karabiniuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1023
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	4 кредити ЄКТС / загальна кількість годин – 120
Обсяг курсу	Кількість годин (денна ф.н.): аудиторних – 60 (лекцій – 36, практичних – 24), СРС – 60 Кількість годин (заочна ф.н.): аудиторних – 18 (лекцій – 10, практичних – 8), СРС – 102
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальний курс «Ландшафтне планування» є вибіркоvim компонентом циклу професійної підготовки студентів спеціальності 014.07 “Середня освіта. Географія”. Навчальний курс стосується вивчення теоретико-методологічних основ та практичних аспектів застосування ландшафтного планування, як одного із основних напрямків розвитку прикладного ландшафтознавства в Україні, для оптимізації території, її функціонування та використання. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють уміння практичного застосування принципів ландшафтного планування на основі особливостей ландшафтної організації території та властивостей природних територіальних комплексів різного генезису та ієрархічного рівня. Набувають практичних навиків розробки заходів щодо оптимізації природоохоронних об’єктів та системи природокористування загалом на ландшафтній основі. Студенти засвоюють інформацію про тісну взаємодію просторової ландшафтної організації території з антропогенною діяльністю, що є важливим для їхньої фахової підготовки та майбутньої педагогічної діяльності.
Ключові слова	Ландшафтне планування, ландшафтна організація території, геопросторова організація, проектування, зонування, природний територіальний комплекс, геоecологічний аналіз.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Ландшафтне планування» є набуття студентами необхідних знань про теоретико-методичні основи та практичне застосування принципів ландшафтного планування для геопросторової організації системи природокористування на основі особливостей ландшафтної структури території. Відповідно до освітньої, вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ⇒ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3);

	⇒ Здатність працювати в команді (ЗК 4); ⇒ Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 5); ⇒ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7); ⇒ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 8); ⇒ Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 10); ⇒ Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність) (ЗК 12); ⇒ Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК 1); ⇒ Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства (ПК 1); ⇒ Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному) (ПК 2); ⇒ Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах (ПК 4); ⇒ Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей (ПК 5); ⇒ Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону (ПК 6);	
Пререквізити курсу	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних курсів освітньої програми «Географія»: ОК 2.8 «Ландшафтознавство», ОК 2.10 «Фізична географія і природно-ресурсний потенціал України та методика її навчання», ОК 2.1 «Загальне землезнавство», ОК 2.2 «Геологія загальна та історична», ОК 2.3 «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», ОК 2.6 «Геоморфологія та палеогеографія плейстоцену», ОК 1.9. «Картографія і ГІС», ОК 1.10. «Основи екології і екологія людини».	
Очікувані результати навчання	⇒ Формування у студентів знань про сучасні теоретико-методичні основи ландшафтного планування території та історію їх становлення; ⇒ Володіти термінологічним апаратом та знає концептуальні підходи до геопросторової організації території; ⇒ Знати ландшафтні основи вивчення та аналізу території; ⇒ Знати про різновиди та національні нормативно-правові основи ландшафтного планування; ⇒ Розуміти взаємозв'язки та предметну контактність ландшафтного планування з іншими географічними науками; ⇒ Знати особливості застосування у ландшафтному плануванні ландшафтно-екологічного та еколого-ландшафтознавчого підходів;	РН 1 РН 5 РН 7 РН 13 РН 18

	⇒ Розуміти структуру, рівні та організаційні особливості ландшафтного планування як інструменту оптимізації території; ⇒ Самостійно розробити план території та проектувати шляхи її оптимізації; ⇒ Дослідити ландшафтну структуру та властивості території, змодельовати сценарії її оптимізації; ⇒ Розуміти особливості формування та розвитку ландшафтних комплексів під впливом природних й антропогенних чинників; ⇒ Аналізувати сучасний екологічний стан території та проектувати моделі його покращення на основі ландшафтного підходу; ⇒ Пояснити особливості формування природних умов та взаємозв'язки між елементами будови ландшафтів, їх властивостями тощо.	РН 14 РН 15 РН 19
	⇒ Аналізувати сутність антропогенного навантаження та модифікації ландшафтних комплексів під впливом різних видів природокористування; ⇒ Вміти застосувати ландшафтний підхід для удосконалення господарської системи адміністративних територій; ⇒ Застосовувати методи ГІС-технологій у комплексі методичних прийомів ландшафтного планування та проектування території	РН 16 РН 21
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<i>Лекція</i> – використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань; <i>бесіда</i> – діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого; <i>диспут</i> – усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини; <i>пояснення</i> – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону та ін. На <i>практичних заняттях</i> вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру та засвоюються студентами вміння до пошуку та аналізу інформації.	
Необхідне обладнання	Географічні карти, навчальні атласи, ілюстрації, схеми, таблиці, довідники тощо, відповідно до теми заняття, а також сайт електронного навчання Moodle, низка освітніх порталів із електронним картографічним матеріалом та ін. Для практичних робіт використовується електронний та паперовий варіант топографічних карт масштабів 1:25 000 та 1:10 000, картографічні матеріали об'єктів природо-заповідного фонду (Карпатського біосферного заповідника), цифрові моделі рельєфу, карти крутизни та експозиції схилів тощо. Для представлення деяких лекційних матеріалів та ін. передбачається використання мультимедійних проекторів та екранів. Обладнання: персональні комп'ютери (ПК), ноутбуки, планшети. Програмне забезпечення: програмний пакет ArcGIS. Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows 7-10), система електронного навчання Moodle https://e-learn.uzhnu.edu.ua, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui, сайт УжНУ https://www.uzhnu.edu.ua, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.	

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни					
	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		
		Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	
		Практичні заняття	4	50	4	50
		Модульна контрольна робота	1	50	1	50
	Разом		100		100	
Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Ландшафтне планування» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів визначених навчальною частиною за робочими навчальними планами в межах годин, які відведені на практичні заняття. До виконання модульної роботи допускаються студенти, які виконали усі практичні роботи, що передбачені програмою дисципліни. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за виконання практичних робіт. Виконання модульних контрольних робіт передбачає виконання студентом завдань трьох рівнів складності: перший – 5 тестів (2 бали за кожну правильну відповідь (разом 10 балів)); другий – 2 терміни (5 балів за повне визначення кожного терміну (разом 10 балів)); третій – 2 теоретичні запитання (15 балів за вичерпну відповідь кожного запитання (разом 30 балів)). Максимальна кількість балів одержаних під час модульної контрольної роботи становить 50 балів. Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються. Після завершення другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом за семестр навчання. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення результатів. У разі якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому, у підсумкову оцінку не враховуються (не додаються) бали накопичені студентом впродовж навчального семестру. Семестровий контроль з дисципліни «Ландшафтне планування» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового залік в усній формі. Впродовж семестру студенти мають можливість набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і, відповідно, у шкалу ECTS. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення їх результатів. Під час підсумкового семестрового контролю студент, який набрав більше 60 балів, має право підвищити свою оцінку складаючи залік і, незважаючи на успішність спроби, його оцінка не може бути нижчою від суми балів накопичених впродовж навчального семестру. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається викладачем головно на основі оцінювання відповідей на основні питання та додаткові запитання з врахуванням чіткості, логічності і послідовності викладу матеріалу, уміння аналізувати, узагальнювати та роботи науково обґрунтовані висновки.						
Підсумковий контроль, форма	Залік, усна форма					

Зміст курсу	Модуль 1 Тема 1. Ландшафтне планування, його зміст та особливості Тема 2. Нормативно-правові основи ландшафтного планування в Україні Тема 3. Науково-методичні принципи та підходи до ландшафтного планування Тема 4. Моделювання природного ландшафту та інвентаризація основних компонентів навколишнього середовища Тема 5. Рівні ландшафтного планування та їх особливості Тема 6. Інформаційна база та інструменти ландшафтного планування Модуль 2 Тема 7. Конфлікти природокористування як основа ландшафтного планування Тема 8. Різновиди ландшафтного планування (галузеве та інтегральне ЛП) Тема 9. Ландшафтне планування як інструмент забезпечення сталого розвитку Тема 10. Ландшафтне планування як інструмент екологічної організації території Тема 11. Ландшафтне планування та проектування природоохоронних територій. Тема 12. Екологічна експертиза та ОВД як супутній інструмент, їхнє значення для ландшафтного планування
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Колбовський Е. Ю. Ландшафтное планирование: учеб. пособие. для студ. высш. учеб. заведений. М: Издательский центр «Академия», 2008. 336 с. 2. Ландшафтне планування в Україні / Л. Г. Руденко, Є. О. Маруняк, О. Г. Голубцов та ін.; за ред. Л. Г. Руденка. К. : Реферат, 2014. 144 с. 3. Максименко Н. В. Ландшафтно-екологічне планування: теорія і практика : монографія Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 216 с. Допоміжна література 1. Гродзинський М. Д. Ландшафтна екологія / М. Д. Гродзинський. – Київ : Знання, 2014. 550 с. 2. Карабінюк М. М. Природні територіальні комплекси субальпійського і альпійського високогір'я Чорногірського масиву Українських Карпат : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.01. / Київський нац. ун-т. ім. Т. Шевченка. Київ, 2020. 278 с. 3. Максименко Н. В., Карпець К. М. Аналіз конфліктів природокористування, як основа ландшафтно-екологічного планування лісових екосистем. <i>Людина та довкілля. Проблеми неоекології</i>. 2019. Вип. 32. С. 30–41 4. Мельник А. В. Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого аналізу. Львів : Літопис, 1997. 229 с. 5. Мельник А. В. Польове ландшафтне картування : система термінів і понять. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 92 с. 6. Руденко Л., Маруняк Є. Ландшафтне планування та його роль у вирішенні завдань сталого просторового розвитку України. <i>Український Географічний Журнал</i>, 2017. №1. 3-8. 7. Шушняк В. М. Ландшафтне планування. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом географія за спеціальністю «Географія». 2010. 8 с. 8. Haaren, C., Galler, C., & Ott, S. (2008). Landscape planning. The basis of sustainable landscape de-velopment. Leipzig: Gebr. Klingenberg Buchkunst

	Leipzig GmbH. 9. Karabiniuk M., Peresolyak V., Markanych Y. Experience of ecological-landscape organization of the alpine-subalpine highlands of Chornohora in the borders of the Transcarpathian Region (Ukraine). <i>Issues of Geography and Geoecology</i>. Almaty, 2020. № 4. P. 94–103.
Інформаційні ресурси	Підручники для вивчення навчальної дисципліни: ⇒ https://igu.org.ua/sites/default/files/pdf-text/land-planning.pdf ⇒ http://books.totalarch.com/landscape_planning Освітні портали: ⇒ http://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html ⇒ www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/.../ukrainian
Питання для підсумкового контролю	- Цілі і завдання навчальної дисципліни «Ландшафтне планування» - Ландшафтне планування, його зміст та особливості - Мета ландшафтного планування та сфери застосування - Ландшафт та його властивості як об'єкт ландшафтного планування - Рівні ландшафтного планування - Етапи ландшафтного планування - Адресати ландшафтного планування - Ландшафтна програма та її особливості - Рамковий ландшафтний план та його особливості - Ландшафтний план та його особливості - Оцінювання основних компонентів природного середовища з метою ландшафтного планування - Науково-методичні принципи ландшафтного планування - Ландшафтно-екологічний та еколого-ландшафтознавчий підходи як базові підходи у ландшафтному плануванні - Поняття ландшафтної структури території та її значення для ландшафтного планування - Ієрархія природних територіальних комплексів - Геокологічні принципи проектування та охорони природи. - Ландшафтне планування та сталий розвиток. - Оптимізація системи природокористування на основі ландшафтного планування - Європейська ландшафтна конвенція. - Історія становлення напрямку ландшафтного планування в Україні - Організація ландшафтно-планувальних робіт. - Структура ландшафтного плану - Види природокористування та їхній вплив на ландшафти - Об'єкт ландшафтного планування міських територій - Каркас міських ландшафтів та функціональне зонування міст - Ландшафтне планування міських ландшафтів - Екологічна оцінка ландшафтів - Ландшафтне прогнозування та його значення для ландшафтного планування - Принципи формування картографічного матеріалу ландшафтного планування - Значення та використання ГІС у ландшафтному плануванні - Джерела інформації на різних рівнях ландшафтного планування - Містобудівна документація у ландшафтному плануванні - Інженерно-географічні вишукування у ландшафтному плануванні - Галузеве ландшафтне планування - Інтегральне ландшафтне планування - Поняття конфліктів у природокористуванні - Ландшафтне планування та визначення пріоритетних напрямів природокористування - Різновиди ландшафтного планування - Ландшафтне планування як інструмент екологічної організації території - Прогнозування розвитку екологічної ситуації у ландшафтному плануванні - Особливості ландшафтного планування та проектування природоохоронних

	територій 42.Ландшафтне обґрунтування меж об'єктів ПЗФ 43.Ієрархія об'єктів ПЗФ та особливості їх ландшафтного проектування 44.Проектування та оптимізація функціонального зонування об'єктів ПЗФ 45.Ландшафтно-екологічний каркас адміністративного району та його значення для ландшафтного планування 46.Національна екомережа України та її значення для ландшафтного планування 47. Екологічна експертиза та ОВД як супутній інструмент для ландшафтного планування 48. Особливості та порядок проведення державної екологічної експертизи 49.Перспективні напрямки ландшафтного планування 50.Проблеми ландшафтного планування в Україні
--	--